

Cultuurnota Zwolle 2016-2020

'Ik wens je kortom, oh Zwolle, een fantastisch publiek!'

Zwolle, april 2016

Een fantastisch publiek

*Zwolle ik wens je
een nieuwsgierig volk.*

*Met mensen die trots zijn op je kunst en je wolk,
op je engel, je collectie, je evenement.*

*Waar de mens zich ontwikkelt, wars van talent.
En waar de compacte cultuur metropool wordt erkend.*

*Ik wens je ouders die het óók wat kan schelen
of hun kind leert zingen of toneelspelen. Ik wens dat je de bezoekers niet twee keer
hoeft te tellen,
om zo de gekregen subsidie veilig te stellen.*

*Ik wens je bewoners met ballen, trots op hun stad
met een groots kloppend, kunstminnend hart.*

*Ik wens je uitverkochte zalen en staande ovaties,
lovende recensies en publicaties.*

Ik wens geen gezeik over herrie, maar over muziek.

*Ik wens je kortom, oh Zwolle,
een fantastisch publiek!*

Marieke van Bolderen - Stadsdichter van Zwolle
20 juni 2015 (Stadsgesprek cultuur)

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Ontwikkelingen en doelen	6
2.1	Ontwikkelingen	6
2.2	Maatschappelijke opgave, doelen, criteria	8
3	Hoofdroutes voor cultuur	10
3.1	Grotere zichtbaarheid en levendigheid	10
3.2	Meer verbinding, ontmoeting en samenwerking	12
3.3	Meer ruimte voor cultureel ondernemerschap	15
4	Van visie naar uitvoering: wat betekent dit voor de culturele activiteiten in de stad?	19
4.1	Cultuurhistorie & musea	19
4.2	Actieve cultuurparticipatie	20
4.3	Podiumkunsten	24
4.4	Creatieve sector	26
5	Financiën	28
	Bijlage I : Terugblik 2011-2015	31
	Bijlage II: Vastgoed	33

1 Inleiding

Kunst en cultuur hebben allereerst een waarde in zichzelf: geraakt worden door een mooie voorstelling of expositie, plezier beleven aan het samen of alleen muziek maken, zingen of toneelspelen en creatieve oplossingen voor innovaties van producten. Kunst, cultuur en creativiteit vertegenwoordigen een belangrijke waarde binnen de samenleving. Zowel Zwolse inwoners als professionals doen aan cultuur vanuit passie, met een droom of gewoon omdat het fijn is om van te genieten. Kunst en cultuur dragen ook bij aan de sociale stad (met participatie en cultuureducatie), een ondernemende stad (via cultureel ondernemerschap en een creatieve sector), een toekomstbestendige stad (via ruimtelijke ontwikkelingen en een bijzonder architectuurklimaat) en natuurlijk ook aan een levendig Zwolle met een cultuurhistorische binnenstad van formaat en bruisende festivals.

Uiteindelijk willen we samen met de inwoners van Zwolle een cultureel klimaat scheppen dat ruimte biedt voor initiatieven, dat bruist, vernieuwend is en soms zelfs schuurt, dat creativiteit stimuleert, discussie oproept, kortom: kleur geeft aan de stad en waarmee we ons regionaal en landelijk kunnen profileren.

Steden en stedelijke regio's worden steeds belangrijker, aldus de Raad voor Cultuur. Het zijn brandpunten in het culturele aanbod en van de creatieve industrie¹. Hierin zien we kansen voor Zwolle, waar de culturele instellingen een publiek uit de wijde regio (kunnen) trekken doordat het aanbod verschilt ten opzichte van de regio.

Jeroen Kriek (The Young Ones): "Ik wens een brede termijnvisie op het gebied van cultuur, zodat Zwolle zich ook in de toekomst echt kan onderscheiden, want alle potentie is er"

¹ Agenda Cultuur 2017-2020 (en verder), Raad voor Cultuur, 2015.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Samen met de stad

De voornemens in deze Cultuurnota zijn het afgelopen jaar onderwerp van gesprek geweest in tientallen individuele en groepsgesprekken, zowel met gesubsidieerde als ongesubsidieerde instellingen. Een aantal voorbeelden van het ophalen van informatie: een ontmoetingsbijeenkomst 'Amateurkunst voor iedereen!' georganiseerd door Stadkamer met amateurkunstinstellingen en vrijetijdsaanbieders (26 januari 2015), een enquête uitgezet door de Zwolse Zangraad, een brede cultuurbijeenkomst voor alle Zwollenaren onder leiding van de Partij voor Cultuur in theater The Young Ones (op 20 juni 2015). De opbrengst is vevat in een TV-productie van de PVC die op de lokale omroep is vertoond: zie

https://www.youtube.com/watch?v=y_CbzCbf3EI&feature=youtu.be.

Het traject cultuurhistorie onder leiding van LAGroup is breed besproken met allerlei partijen en inwoners, inclusief het Erfgoedplatform.

Uit onze gesprekken blijkt dat Zwolle zich cultureel de laatste jaren volop ontwikkelt (zie ook de terugblik in de bijlage). Daarbij leeft de ambitie om gezamenlijk de cultuurhistorie en het bredere Verhaal van Zwolle nog steviger neer te zetten en uit te dragen. Ook is er de vraag om meer verbinding, netwerken, ontmoeting en samenwerking tussen en binnen diverse culturele sectoren. De ruimte voor initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen mag groter. De uitkomsten van al deze gesprekken zijn verwerkt in deze nota.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 schetsen we enkele belangrijke ontwikkelingen en formuleren we onze opgave en doelen. Hoofdstuk 3 gaat over de hoofdroutes om deze te bereiken.

Hoofdstuk 4 gaat in op de uitvoering; wat blijven we vanuit het gemeentelijk cultuurbeleid de komende jaren doen, waarmee stoppen we en wat gaan we nieuw of anders doen? Hoofdstuk 5 ten slotte bevat de financiële kaders. De bijlagen bevatten een terugblik op de vorige cultuurperiode en gaat in op de relatie tussen cultuur en vastgoed.

Her en der in de nota leest u de wensen van directeurs van culturele instellingen in Zwolle. Ze zijn te zien en horen op de videoproductie die de Partij voor Cultuur maakte van de bijeenkomst op 20 juni 2015.

2 Ontwikkelingen en doelen

Voordat wordt overgegaan naar onze ambities, komen eerst de meest opvallende ontwikkelingen aan bod die we landelijk, regionaal en lokaal signaleren. Hierbij maken we gebruik van de toekomstverkenning voor cultuur in Overijssel van het Trendbureau Overijssel. We zien hierin aanknopingspunten voor Zwolle.

2.1 Ontwikkelingen

Het Trendbureau Overijssel benoemt diverse veranderingen, waarvan we enkele in het oog springende noemen² en voorzien van Zwolse voorbeelden:

- ✓ We leven in een *vloeibare samenleving*. De scheidslijn tussen 'hoge' en 'lage' kunst verdwijnt. Een voorbeeld hiervan is de expositie van Nick en Simon in Museum de Fundatie. Er ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden. Kunst en cultuur worden steeds vaker op niet-traditionele podia beleefd, in de openbare ruimte of in gebouwen met andere functie. De overheid en cultuurinstellingen moeten omgaan met die vluchtige, vloeibare wereld. Het vraagt om flexibiliteit.
- ✓ *Cross-sectorale samenwerking en innovatie* wordt steeds belangrijker. Kunst en cultuur moeten meer met andere (economische) sectoren gaan samenwerken, ook om nieuw publiek te werven. Denk bijvoorbeeld aan de samenwerking tussen Kameroperahuis, ArtEZ en Driezorg onder de noemer 'Het Concert des Levens'. De creatieve industrie in Overijssel is opkomend en kan een belangrijke rol spelen in het aanjagen van innovaties (zie ook rapport Creative Board).
- ✓ De *toenemende zelforganisatie van burgers* en de bottom-up sturingsfilosofie van de overheid zorgt voor een heel nieuw scala aan initiatieven. Lokaal zien we naast het gesubsidieerde aanbod steeds meer particulier initiatief, ook op het gebied van kunst en cultuur, zoals de Annigahof.
- ✓ De combinatie van globaal denken en aandacht voor de eigen regio en het belang van de *identiteit van regio's* nemen toe. Kunst en cultuur leveren een belangrijke bijdrage aan die identiteit. Het immateriële erfgoed van Overijssel – Moderne Devotie, de Hanze – inspireert mensen en kan in de toekomst een belangrijke rol spelen in economie en maatschappij. Dit materieel en immaterieel erfgoed vormt de kern van het cultuurhistorische verhaal van Zwolle.
- ✓ *Geldstromen veranderen*. Door bezuinigingen zijn subsidies lager geworden. Daarnaast worden bijdragen van fondsen verdeeld over meer partijen en zijn publieks- en sponsorinkomsten gedaald. Innovatie, nieuwe verdienmodellen en bundeling van krachten zijn belangrijk voor de vitaliteit en financiële zelfstandigheid van de culturele sector. In deze tendens past ook dat de gesubsidieerde instellingen in staat zijn om flexibel in te spelen op deze veranderende omgeving. De culturele instellingen anticiperen hier op en voeren aanpassingen door in hun bedrijfsvoering. De bezoeker-cijfers in Zwolle zijn positief (stabiel, ebn bij aantal instellingen stijgend), zeker als het wordt afgezet ten opzichte van landelijke ontwikkelingen³.

² Van Oogstfeest tot Gogbot, toekomstverkenning cultuur Overijssel, Trendbureau Overijssel, 2015

³ Zwolle Marketing 2014.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Deze ontwikkelingen bieden kansen, maar het vraagt ook het nodige van culturele organisaties. Oog voor de omgeving en veranderingen. Het kunnen inspringen op deze veranderingen vraagt flexibiliteit en een eigen profiel.

Binnenstadsvisie

In januari 2016 zijn de uitkomsten van het visietraject 'Binnenstad Zwolle 2030' gepresenteerd. Talentontwikkeling en het voortdurend vernieuwen en promoten van wat de binnenstad speciaal maakt, zijn de belangrijkste doelen. Daarnaast moeten we het historisch karakter, veiligheid en verbondenheid borgen. Inwoners, ondernemers en bezoekers van de binnenstad waarderen het historisch karakter van Zwolle, het culturele en culinaire zeer. Dit blijkt uit het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de binnenstadsvisie. Het zijn ook die variabelen, waarop mensen de stad aanbevelen. Levendigheid en diversiteit zijn belangrijke knoppen om aan te draaien, als we de positie van onze veerkrachtige binnenstad in een sterke regio willen bestendigen. De positie van cultuur als een van de belangrijke dragers in de binnenstad wordt in deze visie bevestigd: de uitdaging ligt voor ons om de waardering voor de binnenstad en cultuur ook te behouden. Ook voor jongeren; zij zoeken meer aansluiting bij de culturele sector. De uitkomsten en aanbevelingen op het gebied van cultuur zijn voor zo ver mogelijk verwerkt in de cultuurnota. De binnenstadsvisie heeft immers een langere looptijd dan de cultuurnota.

Veranderende rol gemeente

Bovenstaande ontwikkelingen zorgen voor een bredere culturele en creatieve sector, waarin de rol van de overheid kleiner of minder aanwezig is. Het geeft inzicht in de veranderende wereld en de veranderende rol van de overheid: een verschuiving van een hiërarchisch sturende overheid via netwerksturing naar een faciliterende overheid⁴. Hierbij past ook niet meer een beleidsnotitie waarin exact voor de komende jaren is vastgelegd wat de gemeentelijke inzet is. Daarvoor gaan de veranderingen te snel. Het moet richting geven, betrokkenheid oproepen en flexibiliteit bieden om mee te gaan met de kansen die zich voordoen.

Cultureel ondernemerschap is essentieel in een tijd waarin overheidssubsidies afnemen en veranderen en ook andere private spelers zich met cultuur gaan bezighouden. Het subsidiëren gaat steeds meer in cofinanciering met afnemers, andere overheden, fondsen en/of het bedrijfsleven. We faciliteren waar mogelijk, stimuleren allianties, makelen en schakelen.

Het is belangrijk dat het maatschappelijk initiatief in de stad ligt. Vandaar dat we het fonds cultuureducatie bij Stadkamer hebben belegd en dat we onafhankelijke advisering kennen door bijvoorbeeld de Commissies Beeldende Kunst en Culturele Activiteiten. Maar ook op het terrein van vastgoed verandert onze rol. In het verleden waren we als gemeente Zwolle zelf een vastgoedeigenaar van betekenis. In de afgelopen jaren is er voor gekozen om vastgoed af te stoten. Waar het kan, zijn we zelf geen eigenaar meer. Dit maakt ook dat we minder kunnen bieden aan potentiële huurders. In bijlage 2 van deze nota geven we nadere duiding aan onze rol op het gebied van vastgoed.

⁴ De lokale overheid nieuwe stijl. In: Cultureel ondernemen, nieuw rendement voor gemeenten en instellingen, VNG, 2015.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

2.2 Maatschappelijke opgave, doelen, criteria

Bovenstaande ontwikkelingen geven de uitdaging voor de komende periode goed weer. Op dit moment is het Zwolse aanbod hoogwaardig en wordt goed gewaardeerd. De cruciale vraag is hoe we dat willen behouden en versterken. Daarnaast leeft breed de vraag hoe we Zwolle meer kunnen positioneren. Het Zwolse culturele klimaat moet meer gezicht krijgen. Dit vergroot de aantrekkingskracht. Daar zetten we komende jaren ook op in. Dit doen we vooral ook door organisaties de ruimte te geven en te faciliteren, zodat we optimaal gebruik kunnen maken van hun kracht. En door gericht in te zetten op activiteiten.

Dit doen we vooral met ons fundament: het culturele aanbod van podia, musea, instellingen en voorzieningen die elke grote stad heeft. De gemeente zorgt voor een substantiële bijdrage aan het in stand houden hiervan. Dit fundament willen we behouden en versterken. Naast deze “basisinfrastructuur” zijn er veel andere organisaties en verenigingen, ondernemende bedrijven en inwoners. Samen zorgen zij voor een eigenzinnig Zwols cultureel klimaat. Elke stad heeft een museum of een poppodium, maar wij hebben de Fundatie en Hedon met hun eigen uitstraling. Filmtheater Fraterhuis, culturele evenementen, theaterproducenten, ArtEZ of bijzondere activiteiten zoals cultuureducatie in de wijken, Lab1870 en Club Cele zijn bijvoorbeeld onderdeel van dat Zwolse cultuurklimaat. Verder komen (cultureel) ondernemers en inwoners steeds vaker met eigen initiatieven, zoals jonge kunstenaars in een ‘pop-up store’ of een buurtinitiatief voor beeldende kunst, zoals de Greenman in Holtenbroek. De verbinding tussen instellingen en cross overs met andere (beleids)terreinen, zoals onderwijs, zorg en bedrijfsleven, zorgen voor inspiratie, verbeelding en innovatie. Het versterkt het culturele klimaat en Zwolle kan zich daarmee onderscheiden.

Onze ambitie en opgave werken we uit in de volgende doelen, die we gaan blijven monitoren en verwerken in de prestatieafspraken met de instellingen:

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Doel 1 Het culturele aanbod in Zwolle is kwalitatief hoogwaardig.

Zoals hierboven geconstateerd is het Zwolse aanbod divers. Daarnaast is de kwaliteit hoogwaardig. Dit is bevestigd in het Cultuuronderzoek dat wij in 2012 hebben uitgevoerd. Aanwezigheid van cultuur in de stad en het Zwolse aanbod wordt gewaardeerd. Dit willen we behouden en versterken gericht op de ontwikkelingen die onder 2.1 zijn benoemd. Voorwaarden hiervoor zijn:

1. Een brede culturele basisinfrastructuur van podia, musea, instellingen en voorzieningen.
2. Een zichtbaarder cultuurhistorie van Zwolle met behulp van het Verhaal van Zwolle.
3. Cultureel ondernemerschap voor extra activiteiten en programma's die passen binnen het profiel van Zwolle.
4. Een gedifferentieerd en gevarieerd aanbod voor een breed publiek (verrassend, prikkelend, stimulerend).

Doel 2 Het Zwolse cultureel klimaat is dynamisch en innoveert blijvend.

Hierboven hebben wij (landelijke) ontwikkelingen geschetst. Dit vraagt om een toekomstgerichte benadering en voortdurend inspelen op de veranderende omstandigheden. Voorwaarden hiervoor zijn:

1. Meer verbinding, ontmoeting en samenwerking tussen culturele instellingen en met bedrijfsleven, onderwijs en het fysiek en sociaal domein.
2. Ruimte voor innovatie, experimenten en nieuwe verdienmodellen.
3. Passend binnen de criteria van een nieuwe regeling voor vernieuwende culturele initiatieven en/of andere financiële kaders.
4. Actief en uitnodigend (of zoals in de binnenstadsvisie verwoord: speels & plezier), ook voor jongeren en jonge makers.
5. Flexibiliteit in organisaties.

3 Hoofdroutes voor cultuur

Om deze ambities en doelen voor de komende periode te realiseren, kiezen we de volgende hoofdroutes⁵:

1. Grotere zichtbaarheid en levendigheid van de cultuur in Zwolle.
2. Meer verbinding, ontmoeting en samenwerking.
3. Meer ruimte voor cultureel ondernemerschap.

Deze routes lichten we in dit hoofdstuk op hoofdlijnen toe. Hierbij wordt ook de verbinding gelegd met de genoemde ontwikkelingen in hoofdstuk 2 en welke bijdrage deze leveren aan onze doelen. In hoofdstuk 4 laten we zien wat dit praktisch betekent voor de uitvoering van het cultuurbeleid.

3.1 Grotere zichtbaarheid en levendigheid

‘Een historische binnenstad, aantrekkelijke winkels, culturele voorzieningen, een stad omringd door groen en omgeven met water: Zwolle heeft voor elk wat wils. Dat willen we versterken’, zo lezen we in de Agenda voor een levendige stad (coalitieakkoord). Zoals blijkt uit onderzoek is er een statistisch verband tussen de kwaliteit van het culturele systeem en de economische ontwikkeling⁶. Zwolle wordt steeds meer gezien en bezocht als interessante cultuurstad (zie ook bijlage I).

Linda Barendse (Stedelijk Museum Zwolle): “Zwolle verdient een gevarieerd cultuuraanbod met ruimte voor de rijke cultuurhistorie en aandacht voor hedendaagse cultuuruitingen”

Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft de Zwolse binnenstad het hoogste profiel toegekend: “bruisend in een sterke regio”. De negen andere steden met dit profiel

⁵ Zie Programmabegroting 2016

⁶ De aantrekkelijke stad, Gerard Marlet, 2010 en Atlas van Nederlandse Gemeenten, thema cultureel erfgoed, 2015.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

(waaronder Amsterdam, Leiden, Deventer) zijn (wereld)beroemd dankzij hun cultuurhistorie en sfeer⁷. In het bijzonder Museum de Fundatie en Waanders in de Broeren geven de stad een cultureel gezicht en trekken veel bezoekers uit het hele land. Verder zien we dat festivals een betekenisvolle rol hebben⁸. Festivals worden goed bezocht door publiek van binnen en (ver) buiten de stad. Dit zorgt voor een economische impuls. Daarnaast is het een laagdrempelige manier om met cultuur in aanraking te komen. De stad is het decor bij de evenementen, dit vergroot de aantrekkelijkheid en uitstraling en werpt een nieuwe blik op de binnenstad.

Uit toeristisch imago-onderzoek uit 2014 van LAGroup e.a. komt naar voren dat Zwolle vooral een mooie, gezellige historische (vesting)stad blijft, gelegen aan de IJssel en groot geworden als Hanzestad. De bezoeker hecht veel waarde aan de aanwezigheid van cultuurhistorisch erfgoed en musea in de stad. Aanbeveling uit het onderzoek: "*het is belangrijk dat Zwolle zichtbaarder wordt voor de (potentiële) bezoekers*". Dat signaal is ontvangen. Onze ambitie is om de zichtbaarheid en levendigheid van cultuur in Zwolle verder te vergroten. Zo kunnen we de kwaliteit die we hier hebben ook buiten onze stadsgrenzen tonen. In het bijzonder geldt dit voor het onderdeel cultuurhistorie. Maar dit geldt voor alle culturele activiteiten en voorzieningen. We voeren met culturele instellingen het gesprek hoe de zichtbaarheid van activiteiten kan worden vergroot voor inwoners en (potentiële) bezoekers. Uit het visietraject binnenstad 2030 wordt dit ook nadrukkelijk als aandachtspunt benoemd: hoe vind ik in een oogopslag wat er vandaag te doen is; dit gaat natuurlijk niet alleen over cultuur.

Cultuurhistorie

In het coalitieakkoord staat dat de grote culturele instellingen mede-dragers zijn van de identiteit van Zwolle. Door meer onderlinge samenwerking kunnen zij Zwolle nog beter op de kaart zetten. Specifiek bij het onderdeel cultuurhistorie zien we een versnipperd aanbod met een geringe onderlinge samenwerking. Dit komt de zichtbaarheid van de Zwolse historie niet ten goede. Daar zien we de meeste kansen voor de komende jaren.

Het cultuurhistorische verhaal is een belangrijke bouwsteen voor het bredere verhaal van Zwolle, vooral voor de pijler binnenstad/cultuur. Betrokken instellingen zijn in het bijzonder Stedelijk Museum Zwolle, het Historisch Centrum Overijssel en de Grote Kerk. Museum de Fundatie is betrokken vanwege zijn museale expertise en (inter)nationale netwerk.

Medio 2015 hebben wij adviesbureau LAGroup opdracht gegeven om samen met deze instellingen een voorstel te doen voor het beter zichtbaar maken van de cultuurhistorie en een flexibeler manier om dat te organiseren met een besparing van minimaal € 300.000 als financiële taakstelling.

⁷ De veerkrachtige binnenstad, D. Evers e.a., Planbureau voor de Leefomgeving, 2015

⁸ Het beleid rondom evenementen is verwoord in het evenementenbeleid.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Eind december 2015 verscheen het eindrapport⁹. Daarin worden drie verhaallijnen gepresenteerd die het overkoepelende Verhaal van Zwolle vullen:

- Hanzestad (handel en economie),
- Moderne Devotie (geestelijk leven en onderwijs)
- Democratie (patriotten, Thorbecke, SDAP).

Deze verhaallijnen worden beoordeeld op relevantie voor heden en toekomst. Dit cultuurhistorische verhaal is - naast de vier meest betrokken instellingen (zie hiervoor) - ook besproken met Monumenten/archeologie, Zwolle Marketing en betrokken inwoners (onder andere verenigd in het Erfgoedplatform), ondernemers, Hanzehuis, VNO/NCW), het Vrouwenhuis en het Michaëlsilde. Deze onderwerpen worden door de partners herkend. Deze thema's hebben ook grote raakvlakken met andere steden en regio's. De samenwerking met andere steden (en provincie) zoeken we op en we benutten de kansen van gezamenlijke profilering, bijvoorbeeld de Hanzedagen.

Door dit traject zijn de betrokken instellingen al gekomen tot een vergaande vorm van samenwerking bij de programmering rond deze thema's voor 2016 tot en met 2018 en is er draagvlak voor een nieuwe koers. Wat dit concreet betekent voor de (samenwerking tussen) de betrokken instellingen schetsen we in het volgende hoofdstuk. Maar al deze inspanningen op het terrein van zichtbaarheid moeten het klimaat versterken en de aantrekkingskracht vergroten.

3.2 Meer verbinding, ontmoeting en samenwerking

Wij geven invulling aan verbinding, ontmoeting en samenwerking door in het bijzonder in te zetten op cross overs, actieve cultuurparticipatie en talentontwikkeling (onder andere via het meester–gezelprincipe).

Cross overs

De afgelopen jaren zijn verschillende verbindingen en samenwerkingen ontstaan. Tussen culturele instellingen onderling, maar ook met andere sectoren en domeinen. Dit zorgt voor vernieuwing en innovatie, zowel binnen als buiten de culturele sector. The Young Ones heeft samen met Trias een productie ontwikkeld en gespeeld, met echte verhalen en voorbeelden over pleegzorg. Hiermee wilde Trias mensen een inkijkje geven in het reilen en zeilen van een pleeggezin en enthousiast maken voor pleegzorg. De kinderen en de gezinnen konden hiermee hun verhaal vertellen. Dergelijke cross overs zullen we komende jaren veel meer zien. Publiek wil verrast worden, maar dergelijke samenwerkingen en producties kunnen ook schuren, prikkelen en leiden tot discussie/ maatschappelijk debat. Op deze manier worden nieuwe doelgroepen en inwoners bereikt. Daarnaast zijn cross overs en vernieuwing belangrijke criteria voor landelijke en provinciale fondsen. Wij willen een aantal Zwolse instellingen in staat stellen om hierop een beroep te doen, omdat zij hiervoor (in potentie) kwaliteit en vernieuwing tonen. Dit doen we door een goede basis neer te zetten, belemmerende

⁹ 'Versterking en samenwerking cultuurhistorisch domein Zwolle', LAGroup, 22 december 2015.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

regels onder de loep te nemen en via regelingen dit te stimuleren (zie ook paragraaf 3.3.).

Actieve cultuurparticipatie: amateurkunst, Stadkamer en cultuureducatie

Net als in de vorige collegeperiode is participatie het sleutelwoord. Niet alleen werken en zorgen, ook talentontwikkeling, vrijwilligerswerk en onderwijs bevorderen de participatie. Talentontwikkeling en cultuureducatie zijn een wezenlijk onderdeel van cultuurparticipatie.

Amateurkunst is een waardevolle basis voor het culturele klimaat in Zwolle. Mensen ontmoeten elkaar en ontplooiën hun talenten. Dit draagt bij aan persoonlijk welzijn en sociale cohesie. Binnen het cultuurbeleid willen we méér dan dat stimuleren en faciliteren. Zo kan amateurkunst door bijzondere activiteiten een bijdrage leveren aan een levendige stad. We vinden het belangrijk dat onze amateurkunstverenigingen blijvend een maatschappelijke functie vervullen.

Stadkamer Amateurkunst heeft voor de amateurkunst(verenigingen) en de culturaanbieders voor de vrije tijd de sessie “Amateurkunst voor iedereen” georganiseerd. Uit deze sessie kwamen o.a. als speerpunten netwerken en ontmoeten, inspireren en van elkaar leren, verhogen van de kwaliteit en zichtbaarheid naar voren. Daarom stimuleren we kwaliteit en innovatie, zichtbaarheid en samenwerking om toe te werken naar een sterk en bruisend amateurkunstveld. Met de uitkomsten van de sessie is de rol van Stadkamer Amateurkunst aangescherpt naar de behoefte van nu, kijken we verder dan de traditionele, georganiseerde verbanden. Deze sessie vormde de basis voor de invulling van het Fonds Cultuureducatie, onderdeel amateurkunst.

We signaleren overigens dat het traditionele, langdurige vrijwilligerswerk (zoals bestuurswerk) steeds meer onder druk komt te staan. Dit is een algemeen fenomeen en niet alleen binnen de culturele sector. Het vraagt van organisaties voortdurend antwoorden op de vragen: hoe organiseer je je, hoe kan het anders en hoe sluit het aan bij de vrijwilliger van de toekomst? Stadkamer Amateurkunst en vrijwilligersorganisatie Zwolle Doet! kunnen instellingen hierin begeleiden.

De bibliotheek is landelijk de meest gebruikte culturele voorziening. Toch moet zij zichzelf opnieuw uitvinden. De afgelopen jaren is hier veel onderzoek naar gedaan, ook in Zwolle.¹⁰ We hebben recent in Zwolle gekozen voor een sterke centrale vestiging met veel verbindingen; een ontmoetingsplek die veel meer is dan een bibliotheek: lezen, cultuur, educatie en debat komt bijeen. Er blijft komende jaren ruimte voor innovatie en experiment in samenspraak met het provinciale netwerk van bibliotheken en overheden; voor alle vestigingen. Dit om blijvend de aansluiting met het publiek te houden.

Op 1 januari 2015 is het nieuwe cultuureducatiebeleid ingegaan, dat landelijk bekend staat als ‘het Zwolse model’: we zetten in op primair en voortgezet onderwijs, wijken en amateurkunst. Het is belangrijk dat kinderen hun culturele talenten kunnen ontplooiën, omdat de effecten ervan juist voor kinderen zo belangrijk zijn. Niet alleen leren jongeren

¹⁰ ‘Koersvast gefinancierd! Reisgids voor duurzame financiering van de openbare bibliotheek’ door Astrid Vrolijk – De Mooij en Giep Hagoort

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

over de inspirerende en creatieve uitingen van anderen, maar leren dit ook te ontdekken bij zichzelf. Er is niet één manier om de wereld te bekijken; het zien van verschillende perspectieven en zelf uitgedaagd worden om op onderzoek uit te gaan en daarbij een brede blik te houden met een beroep op hun creativiteit. De snelle samenleving vraagt in de toekomst creativiteit, flexibiliteit en voorstellingsvermogen en een open houding. Cultuureducatie doet een beroep op deze eigenschappen.

Anne Riemersma (Hedon): "Hedon wenst voor Zwolle heel veel aandacht voor talentontwikkeling, want dat geeft ons de toekomst"

Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is een brede term die wisselend gebruikt wordt. In brede zin betreft dit iedereen die zich verder wil ontwikkelen in een bepaalde kunstvorm tot in het bijzonder de toptalenten die excelleren en naar een kunstvakopleiding of professionele carrière worden begeleid. We geven vooral ruimte aan talentontwikkeling via cultuureducatie en de regelingen, in het bijzonder bovengenoemd Fonds Amateurkunst. De keten van talentontwikkeling van kennismaking tot professionele beoefening moet versterkt worden. Direct doen we dat door de basis te leggen met cultuureducatie en het naschoolse aanbod. Indirect doen we dat ook via de grote instellingen door hen hiervoor de ruimte te geven binnen de prestatieafspraken om jong talent te begeleiden. Hedon zet bijvoorbeeld komende drie jaar in op zijn talentontwikkelingsprogramma in samenwerking met diverse professionals. Zwolse Theaters heeft zojuist het Theaterland opgezet met Deltion en Landstede. Binnen landsdeel Oost wordt er ook een proeftuin Talentontwikkeling ontwikkeld in o.a. Zwolle, in relatie tot de zeven andere steden in landsdeel Oost, de twee provincies en waar mogelijk het ministerie van OCW. Dit geldt voor meerdere disciplines. De inzet van BIS instellingen, zoals het Orkest van het Oosten, is daarbij ook onderwerp van gesprek. Daarmee laten we als Zwolle en als landsdeel Oost zien op landelijk niveau onderscheidend te kunnen zijn.

Het meester-gezelprincipe wordt sinds de middeleeuwen succesvol gehanteerd om vakkennis over te dragen van meester naar leerling. Leren van elkaar. Kennis en ervaring kunnen worden ingezet, waar anderen zich aan kunnen optrekken. Dit stimuleren we door een beroep te doen op de partners in de stad, zowel bekend als onbekend, om hun kennis en expertise te delen en samen te werken of onderdeel te laten zijn van hun primaire programma en daarmee jonge, startende makers te ondersteunen. ArtEZ begeleidt al jaren diverse activiteiten en amateurs. En de Fundatie heeft haar kennis ingebracht in het traject cultuurhistorie.

De inzet via deze verschillende lijnen moet een bijdrage leveren aan de vernieuwing van de sector, het verzorgen van nieuw aanbod op de planken in 2020 en een dynamisch cultureel klimaat.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

3.3 Meer ruimte voor cultureel ondernemerschap

De laatste hoofdroute is meer ruimte voor cultureel ondernemerschap. Dat stimuleren we via een omslag van het subsidiëren van organisaties naar meer investeren in zichtbare projecten en activiteiten, zoals uitvoeringen, exposities en evenementen. Natuurlijk houden we een basisinfrastructuur in stand, maar daarbovenop dagen wij onze instellingen uit om de vrije ruimte te gebruiken voor cultureel ondernemerschap. De vrije ruimte is nodig om innovatie en kleinschaligheid te stimuleren. Uit het cultuuronderzoek Zwolle 2012 komt deze behoefte bij inwoners naar voren. Dat zijn voor ons de signalen om veranderingen aan te brengen.

Jeroen Doornbos (City Post): "Ik wens Zwolle een plek toe waar creativiteit en ondernemerschap bij elkaar komen om gezamenlijk mooie initiatieven te ontplooiën"

Dick Aukes (R10): "Wij wensen Zwolle veel creatieve en innovatieve ondernemers toe"

Cultureel ondernemerschap: basis

Basissubsidie is nodig, zo blijkt uit gesprekken. Dit is vooral het geval bij instellingen die grotendeels met incidentele subsidies werken. Vanuit de basis worden instellingen in staat gesteld om cultureel te ondernemen. Door een stabiele basis kan vooruit gewerkt worden, beter worden ingespeeld op veranderingen en de basissubsidie wordt gebruikt als multiplier om andere middelen te vergaren. Daarbij is een gemeentelijke bijdrage soms randvoorwaarde vanuit andere overheden.

Zwolle kent meerdere kwalitatief goede podiumproducenten, gericht op kwaliteit, innovatie en bijzondere samenwerkingen. De gemeentelijke financiële ondersteuning is verschillend: structureel versus incidenteel en de hoogte van de ondersteuning is wisselend en grotendeels gebaseerd op historie. We waarderen de producerende instellingen en hun producties. Producties zijn essentieel voor theaters en

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

evenementen. Theaterproducenten zijn onderdeel van de gezamenlijke culturele infrastructuur met provincie en/of rijk. Ook spelen productiehuizen een belangrijke rol in het begeleiden van talent(ontwikkeling). Tegelijkertijd zien we dat juist dit onderdeel van de culturele infrastructuur het financieel moeilijk heeft; landelijk maar ook lokaal. De wankelende financiële basis voorkomt ook verdere toekomststappen. Maar we realiseren ons dat ook wij op dit onderdeel beperkte middelen hebben en dat vraagt om keuzes. In het volgende hoofdstuk lichten we deze toe.

Cultureel ondernemerschap: vrije ruimte

Het voorgaande past ook bij de veranderende rol van de overheid: van vaste subsidieverstrekker naar cofinancier. De vormen van cofinanciering zijn er in diverse verschijningsvormen: sponsoring, subsidiëring, crowdfunding, fondsen, leden, bijdrage in natura. Dit zorgt soms ook voor belemmeringen en/ of spanningsvelden. Het gaat niet alleen om financiën. Al die verschillende publieke en private partijen hebben hun eigen voorwaarden. Onze voorwaarden volledig toepasbaar verklaren, wringt met de vraag naar cofinanciering. Dit speelt niet alleen binnen cultuur, maar ook op andere beleidsterreinen. We evalueren breed (dus niet alleen vanuit cultuur) het subsidiebeleid en of deze nog actueel en toepasbaar is. Een van de onderdelen die wordt bekeken is de passages over reservevorming binnen ons subsidiebeleid; welke belemmeringen worden ervaren en wat kunnen we daar als gemeente eventueel aan doen. Dit pakken we in 2016 op. Daarnaast zie je ook nieuwe bestuursconstructies ontstaan (bv. Bevrijdingsfestival) en wordt er gekeken naar een Raad van Inzicht voor evenementen. Ook dit zijn vormen van cultureel ondernemerschap.

Nieuwe regeling vernieuwende culturele initiatieven

Waar creativiteit en energie opbloeit, zorgt de gemeente waar mogelijk en nodig voor ondersteuning. We richten ons daarbij vooral op de startfase. De komende periode willen we nog meer inzetten op het ondersteunen van nieuwe en vernieuwende culturele initiatieven, groots, maar ook kleinschalig, experimenteel of underground. Deze ruimte wordt gemist door instellingen en inwoners. Wij willen een nieuwe regeling voor culturele activiteiten opzetten speciaal gericht op innovatie en ondernemerschap. Dit is een wijziging ten opzichte van afgelopen jaren. Toen is vooral ingezet op de regeling nieuwe initiatieven, waaruit met name vierjarige projectsubsidies zijn bekostigd. Hieraan lag geen specifieke regeling ten grondslag. We willen dit nu omzetten naar incidentele ondersteuning, met een regeling met (rand)voorwaarden. De regeling moet in 2016 vorm krijgen. Aandachtspunten hierbij zijn betrokkenheid van inwoners en transparantie.

We stemmen uiteraard af op bestaande gemeentelijke subsidieregelingen, zoals Culturele Activiteiten en Regeling zaalhuur Odeon De Spiegel. In navolging van bijvoorbeeld de gemeente Kampen (samenwerking met Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel) nodigen we private en publieke partijen uit om onze krachten te bundelen en een dergelijke regeling mede te financieren. Daarbij letten we ook op de afstemming met het fonds amateurkunst van Stadkamer. Dit past bij de ontwikkelingen en veranderende gemeentelijke rol zoals beschreven in hoofdstuk 2. Daar waar het kan,

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

gaan we de regeling extern beleggen, zodat aanvragen onafhankelijk kunnen worden beoordeeld.

Ralph Keuning (Museum de Fundatie): "Ik wens de compacte cultuurmetropool Zwolle veel creatieve bedrijven die zich hier de komende jaren gaan vestigen en ik wens nog veel meer cultuurtoeristen, bij voorkeur uit het buitenland"

Creatieve sector: "het cultureel kapitaal van Zwolle"

Als regionale hoofdstad kent Zwolle een rijkdom aan creatieve bedrijven, organisaties en onderwijs. In de creatieve industrie van Zwolle werken ongeveer 1.600 mensen, in ongeveer 1.000 bedrijven. Bovendien volgen in onze stad 5.500 studenten een creatieve opleiding, aan landelijk bekende onderwijsinstellingen als de hogeschool voor de kunsten ArtEZ, Deltion College, Landstede en Cibap. Zij leveren op alle mogelijke manieren een bijdrage aan het creatieve aanbod in de stad; van ondernemerschap tot het ondersteunen van allerlei creatieve initiatieven. Zo initieert Cibap naast de Creatieve Coöperatie de Ontwerpfabriek.

Onderwijsinstellingen en bedrijven vormen het cultureel-economische weefsel van de stad, dat wordt versterkt door knooppunten als de Creative Board, de Zwolse 8 en studentenverenigingen. Deze krachtige combinatie van innovatieve bedrijvigheid en toponderwijs zorgt voor een voortdurende cirkel van ontwikkelende energie en resultaten.

Het vasthouden van creatief en ondernemend talent is een belangrijke voorwaarde voor de economische bedrijvigheid van Zwolle. De 'creative class' is de motor en aanjager van een stedelijke diensteneconomie. Waar deze woont, vestigen bedrijven zich, worden veel nieuwe bedrijven gestart en neemt de werkgelegenheid toe. Behalve aan de economie, draagt de creatieve industrie ook bij aan het culturele klimaat van Zwolle.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Beide aspecten vormen het “cultureel kapitaal” van Zwolle. We moeten kijken hoe we dat nog beter kunnen benutten.

Wij willen daarbij zoveel mogelijk de vertaalslag faciliteren van creatieve ideeën naar praktische toepassingen, door ruimte te bieden aan broedplaatsen, startups en jonge creatieve ondernemers.

Wim Fiselier (ArtEZ): “ArtEZ Zwolle wenst dat Zwolle een studentenstad wordt”.

Met ArtEZ zijn we in gesprek over de verbinding met de stad. Het onderwijs is steeds meer naar buiten toe gericht. Dit zien we concreet terug in projecten met Driezorg en Kameroperahuis en cultuureducatie in samenwerking met Deltion College en Hedon. Naast meer verbinding met de stad, wil ArtEZ zijn gebouwen ook meer openstellen voor anderen. Stichting De Vuurvogel maakt nu al gebruik van de faciliteiten. Maar er is meer mogelijk en de ideeën van onder meer ArtEZ zelf worden momenteel nader uitgewerkt. Dit kan ook een impuls geven aan de binnenstad, Broerenkwartier en Zwolle Studentenstad. Ook aan de Rhijnvis Feithlaan wordt gekeken naar de mogelijkheden op korte en langere termijn. Hier komen we op terug.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

4 Van visie naar uitvoering: wat betekent dit voor de culturele activiteiten in de stad?

De hiervoor beschreven ambities, doelen en hoofdroutes hebben vooral gevolgen voor de instellingen waarmee wij een subsidierelatie onderhouden. We geven dat hieronder weer aan de hand van de begrotingsproducten. In hoofdstuk 5 staat de financiële vertaling.

4.1 Cultuurhistorie & musea

Museum de Fundatie is een vooraanstaand ambassadeur voor (cultureel) Zwolle. Wij blijven de Fundatie samen met de provincie financieel steunen. Met een sterke visie en ondernemendheid heeft de Fundatie zich laten zien afgelopen jaren. Naast de niet te missen verbouwing, hebben ook de verrassende exposities steeds meer bezoekers getrokken. Dat zien we letterlijk terug in de stad. Het genereert daarmee ook landelijke PR voor de Fundatie zelf, maar ook voor de stad Zwolle.

Daarnaast hebben we een financiële bijdrage voor Buurtmuseum Kamperpoort en de IJsselacademie. Zij versterken het lokale (immateriële) erfgoed.

Wat betreft cultuurhistorie baseren wij ons op het rapport van bureau LAGroup (zie paragraaf 3.1). Voorop staat het vormgeven van het cultuurhistorische verhaal en hoe dat beter gebracht kan worden. De basis van het verhaal is in samenwerking met LAGroup en de lokale organisaties gemaakt. Dat verhaal vraagt ook een doorontwikkeling de komende jaren; het is geen statisch verhaal en gegeven. Het vraagt afwisseling in exposities, dynamiek, breed aansprekend, interactief en in samenwerking met partijen binnen en buiten de cultuurhistorische sector. Concerten en performances kunnen tentoonstellingen verrijken. Cultuureducatieve activiteiten worden hieraan gekoppeld. Daarnaast blijft het historische centrum de bewaarplaats voor het archief, en het toegankelijk maken en houden hiervan.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Er is een financiële taakstelling. LAgroun heeft twee scenario's beschreven die beide voldoen aan de gestelde taakstelling van € 300.000. Om zowel het inhoudelijke verhaal goed naar voren te laten komen en tegelijkertijd ook de bezuiniging te realiseren stellen wij voor om scenario 2 verder te laten uitwerken. Dit in afwijking op het advies van LAgroun¹¹. We kiezen voor scenario 2, omdat:

- er is een duidelijke trekker. Historisch Centrum Overijssel wordt verantwoordelijk voor en trekker van het cultuurhistorisch verhaal;
- er is een duidelijke structuur. Uiteindelijk leiden beide scenario's tot een fusie. In scenario 2 gaat de functie 'historisch museum' op in het Historisch Centrum Overijssel, waarbij het Stedelijk Museum Zwolle als zelfstandige organisatie ophoudt te bestaan. In tegenstelling tot scenario 1 waar Stedelijk Museum Zwolle als trekker wordt gezien, maar onder gezamenlijke aansturing door de directeuren van de drie kernpartners en zonder vaste organisatiestructuur. We kiezen voor een duidelijke organisatiestructuur, omdat wij denken dat daarmee het cultuurhistorisch verhaal beter kan worden neergezet en de bezuinigingen kunnen worden gerealiseerd;
- in overleg met alle betrokken is er voldoende draagvlak om scenario 2 nader uit te werken. Daarmee is het grootste nadeel van scenario 2 zoals LAgroun beschrijft van tafel;

We kiezen er voor om deze bezuiniging per 2018 ten laste van de subsidie aan het Stedelijk Museum Zwolle te laten komen.

De keuze voor scenario 2 vraagt nog wel verdere uitwerking op: de gevolgen voor personeel, organisatie, de uiteindelijke vorm van de fusie, zorgvuldig collectiebeheer en (toekomstig) gebruik van het SMZ-gebouw in overleg met alle betrokken partijen. Historisch Centrum Overijssel zal in samenwerking met Stedelijk Museum Zwolle het onderzoek naar scenario 2 (laten) uitvoeren. De gemeente Zwolle zal dit faciliteren. Let wel, de fusie zien we vooral als middel om 'het verhaal van Zwolle' krachtiger neer te zetten.

4.2 Actieve cultuurparticipatie

Amateurkunst

Via de regeling amateurkunst ontvangt ongeveer de helft van de circa honderd Zwolse amateurkunstverenigingen en -koren een subsidie voor de kosten van instandhouding van de vereniging en het reguliere programma. We zetten de regeling amateurkunst voort met een aantal aanpassingen. Het budget voor de regeling blijft gehandhaafd en subsidies blijven op vergelijkbare hoogte, maar we vragen er iets meer voor terug:

- in plaats van één openbare voorstelling per jaar dienen verenigingen zich minimaal twee keer per jaar aan de stad te presenteren;
- daarbij dienen verenigingen deel te nemen aan samenwerkingsprojecten en/of een bijdrage te leveren aan wijk-/stadsbrede manifestaties;

¹¹ De scenario's staan beschreven in 'Versterking en samenwerking cultuurhistorisch domein Zwolle', LAgroun, 22 december 2015.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

- de bijdrage voor uniformen (uitsluitend voor Hafabra) komt te vervallen. Dit wordt gecompenseerd door de bijdrage voor artistieke leiding voor deze categorie verenigingen licht te verhogen;
- de voorwaarde om lid te zijn van een koepel wordt losgelaten. Dit is een extra kostenpost en niet voor alle verenigingen noodzakelijk;
- alle amateurkunstverenigingen die subsidie ontvangen verzoeken wij in het kader van het vergroten van zichtbaarheid, vindbaarheid en samenwerking (contact) informatie aan te leveren bij Stadkamer Amateurkunst voor de website en deze informatie up-to-date te houden, zodat deze informatie beter bereikbaar is en wordt voor inwoners.

Voor Stadkamer Amateurkunst (voorheen Kunst & Zo) geldt dat veel partijen op het gebied van amateurkunst hen als vraagbaak, organisator en ondersteuner hebben weten te vinden. Ook deze sector verandert. In gesprekken, zoals de brede bijeenkomst in januari 2015, geven verenigingen aan dat er nieuwe vragen en behoeften ontstaan. Dat vraagt dus ook iets anders/ meer van Stadkamer Amateurkunst. De komende jaren zal de nadruk moeten liggen op doorontwikkeling naar het inspireren en stimuleren van de amateurkunst(verenigingen) in de genoemde innovatie en kwaliteit, zichtbaarheid en samenwerking.¹² We vragen Stadkamer Amateurkunst daarbij nadrukkelijk een rol te vervullen in het verbinden van amateurkunst met professionals, onderwijs (van binnenschools naar buitenschools), andere vrijetijdsaanbieders en andere initiatieven en sectoren. Mede door de inzet van het Fonds Cultuureducatie, onderdeel amateurkunst. Daarnaast vragen we hun kennis (door het delen van voorbeelden) en netwerk in te zetten in de vraagstukken rondom vastgoed voor amateurinstellingen.

De regelingen binnen het fonds zijn en worden afgestemd met de subsidiemogelijkheden van gemeente Zwolle, zodat we aanvullend en niet overlappend op elkaar zijn. De subsidieregelingen Culturele Activiteiten en Zaalhuur blijven vooralsnog gehandhaafd. In het kader van de nieuw te ontwikkelen regeling (zie paragraaf 3.3) wordt onderzocht hoe de regelingen hierin meegenomen kunnen worden.

Andere gesubsidieerde culturele activiteiten

Een deel van de structurele culturele activiteiten gaan wij per 2016 niet meer subsidiëren, omdat zij zijn gestopt of met minder subsidie toekunnen (resp. KCO De Doorbraak, Schnitgerprijs en stichting Literaire Activiteiten en Zwols Muziektheater). De subsidie voor de Joseph Wresinski Stichting had een incidenteel karakter en was bedoeld om de instelling in staat te stellen zich te richten op de primaire organisatie door de zorgen rondom huisvestingslasten weg te nemen. In de afgelopen tijd hebben zij zich kunnen versterken. De subsidieduur is dan ook afgerond. De Gitaarweken en Beiaardstichting hebben een nieuwe impuls nodig. Wij gaan de komende periode samen met hen bekijken of en hoe wij hierin kunnen ondersteunen. Een aantal initiatieven dat nu een aantal jaren incidenteel gesubsidieerd is, heeft inmiddels aangetoond dat zij een waardevolle bijdrage leveren aan een levendig Zwolle. Deze subsidies worden dan ook structureel gemaakt. Dit betreft Zwolle Zingt, Lab1870

¹² Dit is ook vooral gebaseerd op de sessie "Amateurkunst voor iedereen", waarbij 40 instellingen hebben meegedacht.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

en Popronde. De langjarige subsidies voor het IJselfestival, Domusica en de bespeling van het Schnitgerorgel in de Grote Kerk (per 2016 via Stichting Grote Kerk) houden we om deze reden in stand.

Stadkamer Bibliotheek

In 2017 wordt de nieuwe centrumlocatie van Stadkamer opgeleverd. Het nieuwe concept voor de toekomst staat hiermee. Naast lezen en lenen zal Stadkamer steeds meer de functie van ontmoeting en een leven lang leren krijgen. Deze ontwikkeling is al ingezet en wordt komende jaren uitgebreid. Hierbij valt te denken aan de iWorkspace, iPadcafé, cursussen als Digisterker en workshops. We zien veel veranderingen in het medialandschap. Vroeger ging je naar de bibliotheek om informatie te vinden en met de komst van internet is er informatie in overvloed. De bibliotheek krijgt daarin dan ook steeds meer de rol van ondersteunen in mediawijsheid: hoe ga je om met al deze informatie? Daarnaast is Stadkamer actief op scholen als het gaat over lezen een leesplezier, scholen komen naar de bibliotheek en Stadkamer werkt samen met voorschoolse voorzieningen. Taaleducatie- ontwikkeling vindt vooral op die plekken plaats.

Zoals in hoofdstuk 3 aangegeven, is de bibliotheek in Nederland zich opnieuw aan het uitvinden. Stadkamer loopt hierin landelijk voorop en dit moet ook zo blijven. De komende jaren zetten we dan ook nog steeds in op innovatie en experiment om blijvend aan te sluiten bij de leden en inwoners. Eind 2014 had Stadkamer ruim 47.000 leden en is daarmee een belangrijke voorziening voor de inwoners.

Jan Loeffen (Landstede): "Deze school is een knooppunt voor jongeren en hun onderwijs. Verder refereer ik aan Churchill tijdens WOII: 'Als we het niet voor de cultuur doen, waar vechten we dan nog voor?'"

Cultuureducatie

In 2015 is daadwerkelijk gestart met het nieuwe beleid cultuureducatie. Stadkamer beheert het bijbehorende fonds en daar zijn de adviseurs cultuureducatie in dienst. Waar nodig brengen zij vraag en aanbod voor cultuuronderwijs samen, geven zij met scholen de ambitie vorm en zorgen zij voor deskundigheidsbevordering voor docenten/ ICC'ers (cultuurcoördinatoren)/ cultuuraanbieders, en zij zijn penvoeder voor subsidies.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

In het eerste jaar zijn de criteria rondom het primair en voortgezet onderwijs vormgegeven en uitgevoerd. Met het nieuw gestarte cultuureducatiebeleid is veel aandacht voor het kennismaken op school met allerlei vormen van cultuur. De volgende stap is om dit sterker te verbinden met het grote naschoolse aanbod. Een eerste resultaat van het nieuwe beleid is cultuureducatiefestival Woest voor het voortgezet onderwijs, gekoppeld aan Zwolle Unlimited. Woest is het enige cultuureducatiefestival van Nederland. Er wordt samengewerkt met aanbieders van cultuureducatie uit de stad en het festival geeft jonge makers een podium. Jong Zwols talent speelt voor leeftijdsgenoten. Twee evenementen ineen, waarbij een nieuwe doelgroep wordt bereikt.

Binnen het onderdeel wijken vindt een eerste pilot plaats met Kameroperahuis in Zwolle Zuid: muziektheater wordt ingezet om de participatie van inwoners te vergroten. Het project vergroot het netwerk van inwoners. Toneelspelen/ muziek maken zet mensen in hun kracht, het helpt hen zich zelfverzekerd te presenteren en je ontmoet nieuwe mensen. Cultuur wordt zo ook ingezet als middel.

Zoals bij de besluitvorming (motie) afgesproken, wordt het cultuureducatiebeleid in 2016 (tussentijds) en in 2017 geëvalueerd. Daarom stellen we nu geen beleidswijzigingen voor, anders dan de bovengenoemde aandachtspunten om sterker te verbinden met het naschoolse aanbod.

Rob Bults (Verhalenboot): "Alle cultuur in Zwolle moet veel gelijkwaardiger voor iedereen toegankelijk zijn, zowel voor rijk als arm"

Jeugdcultuurfonds

Begin 2015 is het Zwolse Jeugdcultuurfonds van start gegaan, ondergebracht bij Stichting Meedoen. Het geeft alle kinderen een kans om deel te nemen aan culturele activiteiten. De bekendheid van het fonds kan nog beter, en daar zetten we ook op in. Het Jeugdcultuurfonds is tegelijkertijd gestart met het nieuwe beleid cultuureducatie. Het wordt daarom ook meegenomen in de evaluatie van cultuureducatie in 2017.

Lokale omroep

RTV ZOo is de lokale publieke media-instelling die wij conform de bepalingen in de Mediawet subsidiëren. De licentie van RTV ZOo is door het Commissariaat voor de Media afgegeven voor de periode mei 2015-mei 2020. Halverwege de licentieperiode wordt de omroep geëvalueerd. De evaluatie biedt inzicht in de status en ontwikkeling van de omroep, specifiek wat betreft o.a. zichtbaarheid, kwaliteit en samenwerking.

4.3

Podiumkunsten

Zwolle kent een divers aanbod op het terrein van podiumkunsten, zowel in kwantiteit als kwaliteit. We hebben het hierbij over de fysieke podia en hun aanbod, maar ook de producenten, muzikanten en evenementen. Landelijke premières vinden hier plaats. Organisaties werken ver over de stadsgrenzen heen; Gnaffel speelde onlangs in Engeland hun producties. Het is een sector volop in beweging met veel nieuwe plannen en ideeën. Het is ook een sector waar de financiële druk hoog is. We geven organisaties ondersteuning en de ruimte, zodat ze optimaal in kunnen spelen op de ontwikkelingen. Dit versterkt organisaties en daarmee ook het cultureel klimaat.

Zwolse Theaters en Hedon

Deze twee organisaties zijn een belangrijk onderdeel van de basisinfrastructuur. Ze vervullen beide een sterke regiofunctie. De tevredenheid over deze voorzieningen is hoog, het aanbod varieert van vertrouwd naar vernieuwend en experimenteel. Ze weten de brug te slaan naar nieuwe partners en publiek. Dit signaleren niet alleen wij, maar ook de eigen sectoren: niet voor niets zijn beide organisaties genomineerd voor prijzen in hun sector. We willen de instellingen daar waar mogelijk de ruimte geven voor vernieuwing en experiment, ingekaderd met de jaarlijkse prestatieafspraken.

Producenten: Gnaffel¹³, The Young Ones, Kameroperahuis

We kiezen voor structurele ondersteuning van drie instellingen, te weten Gnaffel, Kameroperahuis en The Young Ones. De drie organisaties hebben verschillende kwaliteiten op het terrein van samenwerking in de stad, cultuureducatie, landelijke uitstraling en het begeleiden van talenten: van amateurs bij The Young Ones en afgestudeerde professionals bij Kameroperahuis en professionals en jonge makers bij Theater Gnaffel. Ze scoren hoog op basis van ambities, zichtbaarheid, verbinding en samenwerking en cultureel ondernemerschap.

¹³ Foto van de voorstelling van Gnaffel 'Oma, mag ik mijn pop terug?'

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Het structurele budget is echter beperkt, onevenredig verdeeld en kent een verschil in incidentele ondersteuning en structurele (zie hoofdstuk 5 financiën). Met name de theaterproducenten geven uitvoering aan de cross overs en zichtbaarheid in de stad en daar buiten. Daarom stellen we voor om het beschikbare budget van € 125.000 te verhogen met € 55.000 en als volgt te verdelen: Gnaffel € 80.000, The Young Ones € 50.000 en Kameroperahuis € 50.000. Dit betekent voor Gnaffel een daling in structurele subsidie. Daarnaast worden de mogelijkheden voor incidentele subsidie, via de nieuwe regeling, vergroot. Dat past bij het uitgangspunt van het bieden van een basis. Het doet niets af van de kwaliteiten die Gnaffel biedt. Want die zien we. Gnaffel speelt gemiddeld 150 voorstellingen per jaar met actuele thema's, waarvan ongeveer 40 voorstellingen in Zwolle (waaronder ook voorstellingen voor scholen).

Typhoon

Glenn de Randamie, rapper Typhoon, is volop actief binnen en buiten Zwolle en een ambassadeur voor de stad. Hij is een voorbeeld voor startende muzikanten en, passend bij het meester-gezelprincipe, zet zijn kennis en ervaring in. Anderen kunnen zich aan hem optrekken. Typhoon streeft ernaar om jong en gevestigd muzikaal talent te verbinden. Met (co)producties en samenwerkingsverbanden, waar culturele, sociaalmaatschappelijke en muzikale projecten centraal staan. Wat kunnen Zwolle en Typhoon voor elkaar betekenen? Wij zijn in gesprek over diverse projecten, waaronder een stadsproductie (wijktheater/ talentontwikkeling), met oog voor de historie van Zwolle. Een ontmoeting tussen inwoners die elkaar nog niet kennen met allerlei instellingen uit de stad in diverse wijken. Amateurs en professionals ontmoeten elkaar. Gezamenlijkheid en nieuwsgierigheid naar de ander zijn sleutelwoorden. Zo wordt de stadsproductie veel meer dan een voorstelling. De uitvoering wordt verwacht in 2017.

Festivals/ evenementen

Begin 2015 is de evaluatie van het evenementenbeleid afgerond. Eén van de uitkomsten is om het initiatief uit de stad voor oprichting van een Raad van Inzicht actief te steunen. De meerwaarde van deze raad moet liggen in het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op de focus en positionering, programmering en agendering van Zwolle als evenementenstad en een oriëntatie op een nieuw verdienvermogen. De culturele kernevenementen Bevrijdingsfestival, Zwolle Unlimited en Stadsfestival dragen bij aan de levendige stad voor een brede doelgroep. We zien veel samenwerking met lokale partijen. We verhogen de bijdrage vanuit cultuur aan het jaarlijkse evenementenbudget van € 158.000 naar € 185.000.

- Bevrijdingsfestival

Bevrijdingsfestival Overijssel draagt bij aan de provinciale en zelfs landelijke uitstraling van Overijssel en Zwolle en heeft zich bewezen als een succesvol festival met een diverse programmering. De thematiek van 4 en 5 mei is nog steeds actueel en vraagt ook nog steeds aandacht.

- Zwolle Unlimited

Festival Zwolle Unlimited sluit het culturele seizoen af. De basis is straattheater, storytelling en literatuur. Genres die een niche zijn in het culturele veld en beperkt te bezoeken zijn in Zwolle. Daarnaast werkt het festival samen met een grote groep

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

deelnemers uit de stad, waaronder jonge makers, en heeft een podium voor amateurkunst.

- Stadsfestival

Het Stadsfestival is hét podium van de start van het culturele seizoen. Het fungeert daarbij als makelaar voor culturele initiatieven, podia en andere partners in de stad. De subsidies van de afgelopen jaren waren gestapeld en incidenteel. Hier brengen we veranderingen in door om de continuïteit te borgen en toekomstbestendig te maken (zie hoofdstuk 5). Voor 2017 en 2018 wordt vervolgens € 30.000 per jaar gereserveerd binnen de nieuwe regeling voor vernieuwende culturele initiatieven om ruimte te bieden aan (Zwolse) producties die hun première beleven op het Stadsfestival (waaronder Zwolse theaterproducenten Gnaffel, Kameroperahuis en The Young Ones, maar ook eventuele nieuwe makers). Wij blijven met het Stadsfestival in gesprek over de invulling van de start van het culturele seizoen en bouwen een evaluatiemoment in voor de nieuwe werkwijze.

4.4 Creatieve sector

Komende jaren moeten we bekijken hoe we het creatief talent en ondernemingen in de stad beter kunnen benutten en plek kunnen geven. De Creative Board, Creative Coöperatie, inwoners, ondernemers, opleidingen en gesubsidieerde instellingen nemen hier een belangrijke rol in. Dit sluit ook aan bij het visietraject 'Binnenstad Zwolle 2030'. We maken gebruik van de uitkomsten uit dit traject.

Beeldende kunst

Een belangrijke uitingsvorm van cultuur is beeldende kunst. In onze moderne samenleving wordt beeldende kunst steeds meer gewaardeerd als versterkende factor van de ruimtelijke kwaliteit. Aan de kwaliteitsbepalende elementen van locatie, programma en ontwerp kan beeldende kunst een positieve bijdrage leveren. Deze betekenis van kunst doet zich met name voor bij grotere stedenbouwkundige en beeldbepalende projecten, zoals Spoorzone, het Waterplein (Kraanbolwerk), de Weezenlanden of de aansluiting van de A28 op de Hessenweg naar Hardenberg (N340).

De kosten voor kunst bij grotere stedenbouwkundige werken worden vooral gedekt door de percentage regeling beeldende kunst. Jaarlijks wordt door het college bepaald of de middelen uit de 1%-regeling voor beeldende kunst hiervoor ingezet kunnen worden, of toegevoegd dienen te worden aan de algemene middelen.

Commissie Beeldende Kunst

Voor de toepassing van kunst in de openbare ruimte vraagt de gemeente in de regel om advies aan de Commissie Beeldende Kunst. Geconstateerd is dat steeds vaker op particulier initiatief openbare kunst wordt geïnitieerd. Ook is er een diversiteit aan kunstvormen ontstaan, waaronder 'Urban Art'. Kunstrealisatie is deels gekoppeld aan specifieke projecten waarbij de realisatie van kunst binnen het project wordt uitgevoerd. Daarnaast gaat het ook over het versterken van bestaande infrastructuur. Deze veranderende wereld vraagt voortdurend welke vorm van kunstadvies voor ons het

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

meest passend is en wat deze ontwikkelingen betekenen voor rol en functie van de huidige Commissie Beeldende Kunst.

In de komende tijd zal ook de gemeentelijke kunstcollectie tegen het licht worden gehouden. Hierbij ligt de vraag voor of deze kunst beter kan worden benut ten dienste van de inwoners, bijvoorbeeld door de kunst meer zichtbaar te maken. Doel is ook om de depotruimte te verminderen en eventueel aan kunstwerken een andere bestemming te geven. Daarnaast wordt samen met publieke instellingen onderzocht of zij expositieruimte beschikbaar kunnen stellen. De gemeente zal hierin zelf het goede voorbeeld geven.

We hebben een subsidierelatie met Stichting Ateliers, Belangenvereniging Beeldende Kunst en R10. Cultuurwerkplaats R10 is bezig met een omvorming naar ondersteuning op maat met een nieuwe organisatie en mogelijk nieuwe locatie. Deze ontwikkelingen volgen we nauwlettend, evenals de financiële consequenties daarvan vanaf 2017.

Ateliers met een plus

Er blijft behoefte aan atelierruimte, maar ook die behoefte verandert. Er zijn in de afgelopen jaren nieuwe initiatieven ontstaan, zoals de Creatieve Coöperatie, HANZ en Blauwdruk. Daarmee is het aanbod vergroot; hoewel deze ontwikkelingen een veel bredere insteek kennen dan puur atelierruimte. Dat vergroot ook de spin off van deze ondernemingen. Het gaat om verkoop, ondernemerschap, exposities, samenwerking en cocreatie-sessies (opdrachtgevers krijgen de gelegenheid een vraagstuk waarvoor zij een oplossing zoeken te presenteren aan ondernemers in de creatieve industrie). Door de technologische ontwikkelingen kunnen ook veel creatieve ondernemers toe met een kleinere ruimte. Het oude atelier-aanbod sluit hier niet altijd bij aan. Daarnaast is er leegstand; veel creatieve ondernemers weten ook daar hun plek (tijdelijk) te vinden. Aan ateliers is dus nog altijd behoefte, maar de vorm verandert wel.

Stichting Ateliers Zwolle heeft structureel een paar gemeentelijke panden die zij verhuurt en onderhoudt, maar verhuurt ook incidenteel panden van andere eigenaren. Door de huren te koppelen aan de inkomsten kunnen ook starters hier hun plek vinden. Stichting Ateliers kan haar kennis en netwerk inzetten om nog meer creatieve ondernemers een plek te laten vinden.

5 Financiën

De begroting voor de komende jaren is het kader voor deze nota, dit is inclusief de in het voorjaar van 2015 vastgestelde bezuinigingen:

- Bibliotheek 2016 en 2017: € 57.000, 2018 e.v.: € 150.000;
- Zwolse Theaters: € 100.000 per 2018;
- Cultuurhistorie: € 300.000 per 2018.

De voortgang van deze bezuinigingen wordt hieronder vermeld. Voor de onderbouwing van de besluitvorming van bovenstaande bezuinigingen verwijzen we naar de PPN 2016-2019.

Overzicht productramingen begroting 2016 Programma Cultuur (saldi x € 1000)

Product	Bezuinigingen per 2018 (PPN 2016-2019)	Financiële wijzigingen in Cultuurnota	Budgetten na vaststelling cultuurnota (2016)
Bibliotheken	- 150	Ongewijzigd	3.876
Podiumkunsten	- 100	- 95	6.901
Festivals		+ 27	185
Cultuureducatie		Ongewijzigd	1.592
Amateurkunst		- 3 (uitgezonderd verschuiven budgetten CCA, Zaalhuur (105))	411 (-105)
Musea	- 300	Ongewijzigd	1.815
Lokale geschiedenis		Ongewijzigd	1.445
Beeldende Kunst		- 18	321
Beiaardier		Ongewijzigd	32
Nieuwe regeling vernieuwende culturele initiatieven		+ 79	79 evt. aangevuld met regelingen (samen + 105)
Vrij budget		+ 10	10
Totaal	- 550	Ongewijzigd	16.667

Toelichting:

Het totale budget bestaat uit meer dan alleen subsidies. Hierin zijn ook gemeentelijke kosten opgenomen, conform de systematiek in de begrotingscyclus. Bovenstaande sluit dus aan bij de posten binnen de begroting en jaarrekening. De belangrijkste wijzigingen worden hieronder toegelicht.

Bibliotheken

Geen budgettaire wijzigingen, anders dan de al vastgestelde bezuinigingen voor de jaren 2016, 2017 en 2018 en verder (Besluit PPN 2016-2019). Aan deze bezuinigingen wordt nu gewerkt: er is onder andere een reorganisatie in gang gezet en de bijdrage van de lokale bibliotheek aan de digitale bibliotheek is gewijzigd.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Podiumkunsten

Dit budget omvat onder meer de subsidies voor onder andere Hedon (Stichting Stad en Cultuur), Zwolse Theaters, producenten, Filmtheater Fraterhuis en Kunstbende.

Zwolse Theaters heeft een aanvullende taakstelling per 2018. Over de actuele ontwikkelingen hieromtrent volgt aparte besluitvorming (PPN 2017-2020).

De grootste wijziging: *Budget Nieuwe Initiatieven wordt omgezet (€ 150.000).*

Dit budget is nu nog een onderdeel van het product podiumkunsten. Dit budget wordt herverdeeld:

- een deel wordt overgeheveld naar het evenementenbudget (€ 27.000);
- een deel wordt vrijgemaakt voor theaterproducenten (€ 55.000, maar blijft binnen product podiumkunsten);
- de rest wordt vrijgemaakt voor de nieuwe regeling voor vernieuwende culturele initiatieven (€ 68.000).

Theaterproducenten

We verhogen het structurele budget naar € 180.000; dit was € 125.000,- (€ 25.000 voor Kameroperahuis, € 100.000,- voor Theater Gnaffel). The Young Ones werd de afgelopen 4 jaar incidenteel gesubsidieerd (€ 20.000). Daarvoor maken we in 2016 € 25.000,- vrij. De nieuwe verdeling is als volgt:

Organisatie	2017 e.v., excl. index
Theater Gnaffel	+/- 80.000
The Young Ones	+/- 50.000
Kameroperahuis	+/- 50.000

Festivals

Dit betreft subsidies voor Bevrijdingsfestival, Stadsfestival en Zwolle Unlimited.

Door overheveling vanuit het budget nieuwe initiatieven (met € 27.000) wordt het evenementenbudget vanuit cultuur verhoogd naar € 185.000.

De subsidie voor het Stadsfestival was tot nu toe grotendeels incidenteel. Om de festivals de komende jaren te kunnen blijven ondersteunen en om aan het Stadsfestival vanaf 2016 een subsidie van € 80.000 te kunnen verstrekken, verhogen we het structurele budget. Voor 2016 heeft het Stadsfestival een aanvullende incidentele, aanvullende subsidie ontvangen (conform collegebesluit). Daarnaast wordt er binnen de nieuwe regeling ruimte vrij gemaakt voor producties op het Stadsfestival, bovenop de basissubsidie die het festival ontvangt.

Cultuureducatie

Geen budgettaire wijzigingen op dit moment. In 2016 vindt een tussenevaluatie/ stand van zaken plaats en in 2017 een eidevaluatie conform moties.

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Amateurkunst

Dit gaat om subsidies voor regeling amateurkunst, regeling Culturele Activiteiten, regeling zaalhuur Zwolse Theaters, enkele structurele culturele activiteiten, steunpunt amateurkunst bij Stadkamer en de omroep.

De belangrijkste wijziging:

De subsidies voor Zwolle Zingt (€ 3.000), Lab1870 (€ 8.000) en Popronde (€ 5.000; vanaf 2017) worden structureel gemaakt. Dit past binnen het begrotingsdeel amateurkunst.

Musea en lokale geschiedenis

Dit zijn subsidies/ financiële bijdrage voor de Museum de Fundatie, Stedelijk Museum Zwolle, Buurtmuseum Kamperpoort, HCO en IJsselacademie.

Op basis van de PPN 2016-2019 ligt er een taakstelling per 2018 van € 300.000. Deze komt ten laste van het Stedelijk Museum Zwolle.

Beeldende Kunst

Subsidies: Stichting Ateliers, Belangenvereniging Beeldende Kunst en Cultuurwerkplaats R10.

R10

Historisch gezien valt Cultuurwerkplaats R10 onder het product Beeldende Kunst, als is haar reikwijdte breder. R10 is in verandering. Op dit moment is nog niet bekend hoe dit wordt vormgegeven en welke financiële consequenties dit heeft. Eventuele herinzet van deze middelen wordt te zijner tijd voorgelegd aan de raad.

Nieuw op te stellen regeling vernieuwende culturele initiatieven

Zoals opgenomen in paragraaf 3.3 wordt er een nieuwe regeling voor vernieuwende culturele initiatieven ingesteld. Deze moet nog nader worden vormgegeven. We maken hiervoor alvast budget vrij: Programmaraad € 3.200 (wetswijziging), € 8.000 vanuit begrotingspost Beeldende Kunst en € 68.000 vanuit Nieuwe Initiatieven. Dit maakt een totaalbudget van € 79.200. Nog nader wordt bekeken hoe het budget voor Culturele Activiteiten (€ 80.000) en Zaalhuur (€ 25.000) hieraan wordt toegevoegd.

De ontwikkeling van de nieuwe regeling vraagt tijd in 2016. Op dit moment zijn de plannen voor een stadsproductie rondom Typhoon volop in ontwikkeling. We reserveren hiervoor alvast € 50.000,-, zodat we de subsidieaanvraag in behandeling kunnen nemen en daarmee de organisatie in staat kan worden gesteld om dit grote evenement vorm te geven en andere subsidies te werven. Het betreft een eenmalige bijdrage.

Voortzetten dialoog

We maken € 10.000 vrij binnen de cultuurbegroting om onderzoeken te laten doen, stadsgesprekken te organiseren, etc. (vanuit de begrotingspost Beeldende Kunst).

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

Bijlage I : Terugblik 2011-2015

In 2011 is de Cultuurnota 2011-2014 vastgesteld. In de nota is enerzijds ingezet op participatie en publieksverbreding, anderzijds op versterking van de binnenstad en publieksvergroting. In dit kader is er op cultureel gebied de afgelopen jaren veel gebeurd in Zwolle, waarbij natuurlijk niet alle ontwikkelingen in 2011 waren te voorzien.

Poppodium Hedon is prachtig verbouwd. Museum de Fundatie trekt sinds de uitbreiding in 2013 recordaantallen bezoekers uit binnen- en buitenland. The Young Ones is een nieuw cultureel broeinest voor jong (theater) talent in Oost-Nederland. Elout Hol (Gnaffel) ontving de Gouden Krekel voor meest indrukwekkende podiumprestatie¹⁴. Het Bevrijdingsfestival staat als een huis, de bibliotheek en Muzerie werden Stadkamer en het nieuwe Bonami SpelComputer Museum laat bezoekers (oude) games spelen. Er is een Creative Board opgericht (inmiddels deel van de Economic Board), festival ZwArt en het Thorbeckegracht Concert hebben zich doorontwikkeld naar het Stadsfestival en ga zo maar door.

We kunnen terugkijken op jaren waarin veel mooie dingen zijn gebeurd, maar tegelijkertijd stonden de afgelopen jaren ook in het teken van een grote bezuinigingsopgave. Het Ecodrome sloot zijn deuren, bezuinigingen zijn doorgevoerd op subsidies voor onder andere Stedelijk Museum Zwolle, galerie Het Langhuis en Zwolse Theaters. De regeling Producties Podiumkunsten is opgeheven. Je kunt zeggen dat het culturele veld in beweging is.

Onderzoek en cijfers

Zwolle trekt veel bezoekers door cultuurhistorisch erfgoed in de binnenstad en komt meer en meer bekend te staan als een cultuurstad. Museum de Fundatie en Waanders in de Broeren, maar ook PEC Zwolle, de Librije en Typhoon hebben Zwolle landelijk en internationaal op de kaart gezet. De uitbreiding van Museum de Fundatie heeft ook een belangrijke rol gespeeld. De architectuur wordt op verschillende websites besproken, met lezers over heel de wereld. Volgens de Atlas van Nederlandse Gemeenten 2015 neemt Zwolle plaats 20 in van de meest aantrekkelijke steden om te wonen. In de

¹⁴ De Gouden Krekel is een jaarlijkse VSCD Jeugdtheater- en concert prijs (landelijk).

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

sociaaleconomische index staat Zwolle zelfs op positie 7 van de ranglijst met totaal 50 gemeenten. Dat Zwolle een monumentale stad is, heeft hier duidelijk invloed op. In grote lijnen heeft Zwolle haar cultuuraanbod op orde, zo blijkt uit het Cultuuronderzoek Zwolle dat in 2012 is gehouden. Er is voldoende aanbod, gevarieerd en kwalitatief goed verzorgd. Vooral over de grotere voorzieningen is men erg lovend, zoals Zwolse Theaters en Museum de Fundatie. Het Cultuuronderzoek laat zien dat 90% van de Zwollenaren van 18 jaar en ouder in 2012 minimaal één van de Zwolse culturele voorzieningen heeft bezocht. Tegelijkertijd spreken meerdere inwoners hun behoefte uit aan kleinschaligheid. Een live-band, een jazz-concert of een kleinschalig buitenevenement in de zomer. Ook podia bieden aan beginnende kunstenaars en meer aandacht voor experimentele voorstellingen/optredens worden genoemd: '*stap uit de comfortzone*'. Ongeveer de helft van de Zwollenaren doet zelf aan culturele activiteiten, vooral op het vlak van muziek. Relatief veel personen doen dit zelfstandig, zonder anderen.

In Zwolle is een toename in bezoekersaantallen van culturele activiteiten, zoals bezoek aan musea, evenementen, theaters en concerten. Het totaal aantal bezoekers per jaar aan Zwolle is 1,2 miljoen (Zwolle Marketing, 2014). Daarvan geeft 8% aan dat de reden een museumbezoek is. Dat is een spectaculaire groei ten opzichte van 2012, toen 2% aangaf dat het museumaanbod de belangrijkste reden was om Zwolle te bezoeken. Een verklaring hiervoor kan de heropening van Museum de Fundatie zijn in mei 2013. Verder komt 9% voor een evenement en 4% voor een theaterbezoek. In 2013 was dus één op de vijf bezoekers in Zwolle met een culturele activiteit als hoofdreden.

Ook het evenementen- en theaterbezoek stijgt in vergelijking met 2012, respectievelijk van 1% naar 3%. Verreweg de meeste mensen komen voor een dagje funshoppen. De bezoekfrequentie van de bezoekers is gestegen van 2,1 naar 2,3 keer. Het grootste deel van de bezoekers is afkomstig uit de eigen regio, 21% komt uit de eigen provincie (CVO,2014). Dit kenmerkt de regiofunctie van de stad Zwolle.

Bijlage II: Vastgoed

Op 15 juni 2015 is de motie "*Cultuur en Vastgoed, make things possible*" ingediend. Vastgoed maakt een belangrijk onderdeel uit van de gesprekken die we met (culturele) instellingen voeren: er is een zoektocht naar betere locaties, wensen en dromen en de vraag om het delen van vastgoed. Dit is niet nieuw. Dit speelt niet alleen in de culturele sector, maar in de gehele maatschappelijke sector. In het verleden waren we zelf een vastgoedeigenaar van betekenis. In de afgelopen jaren is er voor gekozen om vastgoed af te stoten. Waar het kan, zijn we zelf geen eigenaar meer. Dit maakt ook, dat we minder kunnen bieden aan potentiële huurders. Dit betekent ook dat onze rol op dit dossier verandert:

- We brengen onze kennis over vastgoed in. We regelen het niet, maar stellen onze kennis en ons netwerk beschikbaar. We stimuleren allianties. We makelen en schakelen zodat partijen elkaar beter vinden; soms is een telefoontje genoeg en soms vraagt het meer begeleiding. Uiteindelijk is de instelling wel zelf verantwoordelijk. Dit past ook bij de uitgangspunten van de dienstbare overheid (programma initiatiefrijk Zwolle);
- We signaleren dat onze eigen panden weinig leegstand kennen. Echter, we signaleren ook dat de gebouwen wel effectiever gebruikt kunnen worden. Komende tijd agenderen we nadrukkelijk dat (maatschappelijk) vastgoed beter benut kan worden en dat de efficiency omhoog kan. Dit vindt plaats in specifieke projecten (zoals afgelopen jaar een verkenning naar maatschappelijk vastgoed in Zwolle Zuid), maar ook in de reguliere gesprekken die we hebben met partijen. De komende tijd zal dit breder geagendeerd worden en terugkomen;
- We kijken waar we belemmeringen weg kunnen halen. Kunnen planologische instrumenten bijvoorbeeld worden ingezet om cross overs te faciliteren?
- Daar waar partners in de stad een rol kunnen vervullen (zoals Stichting Ateliers of steunpunt Amateurkunst) zetten we hen ook in hun rol. Hoe goed zou het zijn als er vanuit de stad een initiatief ontstaat als een Airbnb voor maatschappelijke initiatieven? Voor een succesvolle uitvoering is het van belang dat het initiatief in de stad ligt;
- We bekijken komende jaren of we verder kunnen leren hoe andere steden de rol van maatschappelijk (en specifiek cultureel) vastgoed financieren en exploiteren;
- Medegebruik is wel waar we van uitgaan, tenzij een partij afdoende middelen zelf beschikbaar heeft.

Kortom:

Vastgoed speelt een rol in subsidiëring, maar is niet het doel. Het gaat om de maatschappelijke rol die een partij heeft (voor cultuur: de bijdrage aan het cultureel klimaat). Op bepaalde terreinen of voor bepaalde partners blijven we subsidieverstrekker op huisvestingsvlak daar waar beleidsmatig ondersteunde partners hun huisvestingslasten niet of niet volledig kunnen afdekken: bijvoorbeeld Zwolse Theaters, Hedon, Stadkamer en Museum de Fundatie. Wel hebben we in algemene zin de insteek om een omslag te maken in denken;

Datum april 2016
Ons kenmerk Cultuurnota Zwolle

- De rol van de overheid verandert van vastgoedeigenaar naar adviseur die zijn netwerk beschikbaar stelt;
- We agenderen nadrukkelijk in de gesprekken het gebruik van gebouwen en het vergroten van de efficiency.